

Handlingsplan

Frederiksbergs Kommunes bidrag til FN's verdensmål

September 2019

VERDENSMÅL for bæredygtig udvikling

INDLEDNING

Frederiksberg er allerede en by med en grøn og bæredygtig profil, som Frederiksberg Kommune ønsker at gøre endnu mere markant ved at styrke sit engagement og sine bidrag til FN's verdensmål – lokalt og globalt. Målet er at bidrage til økonomisk, social og miljømæssig bæredygtighed i en lokal og global ramme.

Derfor iværksatte kommunen i efteråret 2018 en kortlægning af kommunens ståsted i forhold til verdensmålene som udgangspunkt for en handleplan, der kan vise vej mod den fremtidige indsats. Hensigten med forslaget er at invitere byen og dens interessenter til at bidrage med supplerende ideer, forslag eller understøttende indsatser, så handleplanen får et bredt ejerskab og en lokal forankring.

Der er 17 verdensmål og 169 delmål, hvoraf de 83 delmål er vurderet relevante i et kommunalt perspektiv. Kortlægningen viser, at Frederiksberg Kom-

mune på forskellig vis, bidrager til alle 83 delmål. Kortlægningen er bilag til denne handleplan.

Handleplanen indeholder forslag til, hvordan der kan arbejdes videre, særligt, hvor kortlægningen har vist en mulighed for en yderligere indsats.

Såvel kortlægningen som forslaget til handleplan er "øjebliksbilleder". Forhold og vilkår i samfundet ændrer sig løbende, ny viden genereres, og behovet for nye eller ændrede handlinger vil opstå. Derfor må det forventes at de handlinger og handleplaner, der fremgår af kortlægningen og handleplanen, løbende skal vurderes og justeres.

Af samme grund skal verdensmålene integreres i alle kommunens strategier, politikker og planer. De skal forankres i kommunens arbejdsprincipper og kerneopgaver, i organisationen og i samspillet med kommunens borgere, virksomheder og andre aktører.

INTEGRATION AF VERDENSMÅLENE I STRATEGIER, POLITIKKER OG HANDLEPLANER

Frederiksberg Kommune opererer med en styringsmodel, hvor Frederiksbergstrategien som det øverste styringsværktøj og planstrategi lægger rammen for de underliggende planer og politikker, budgetter og handleplaner.

I den forestående revision af Frederiksbergstrategien vil det derfor være naturligt, at FN's verdensmål integreres stærkere, f.eks. som led i et nyt centralt arbejdsprincip. Det vil - sammen med kortlægningen - sætte rammen for, hvordan verdensmålene fremadrettet bliver indarbejdet i politikker og planer.

Verdensmålene skal således være en del af Frederiksbergs DNA, og danne retning for, hvordan Frederiksberg som by udvikler sig.

I kortlægningen (bilag til handleplanen) er det for hvert verdensmål angivet konkret, hvilke strategier, politikker og planer, der håndterer det enkelte verdensmål. Det giver projektejeren et overblik over, hvor der er verdensmål, der skal tænkes ind, når revisionsprocessen starter.

Kortlægningen i bilag 1 viser ligeledes en lang række mulige indsatsområder, hvor man med udgangspunkt i en analyse af allerede eksisterende initiativer op mod de 17 verdensmål kan styrke indsatsen. Det fremgår af den vurdering af indsatsen, der er en del af kortlægningen for hvert enkelt verdensmål.

Eksempler på mulige indsatsområder, der over de kommende år kan indarbejdes i relevante politikker, strategier og handleplaner er:

- Indkøb af fairtrademærkede produkter (verdensmål 1 og 8) - F.eks. ved at disse fremmes i kommunens indkøbspolitik og -aftaler
- Øget økologiprocent i institutioner og kantiner (verdensmål 2) – F.eks. kan målsætninger for økologiprocenter drøftes som led i kommende udbud og aftaler
- Indkøb af MSC- og ASC-mærkede fisk (verdensmål 14) – F.eks. ved fokus i kommende indkøbsaftaler
- Mindre madspild (verdensmål 2 og 12) – F.eks. ved samlet strategi i f.m. revision af Affalds- og ressourceplanen.
- Fokus på bygge- og anlægsaffald (verdensmål 12) – F.eks. ved fokus på selektiv nedrivning og sortering af byggeaffald.
- Reduktion af mikroplast (verdensmål 14) – F.eks. ved handleplan for udfasning af mikroplast i kommunale indkøb.
- Fremme af vedvarende energi og energibesparelser (verdensmål 7) – F.eks. i samarbejde med de forsyningsselskaber kommunen ejer eller er medejer af, private virksomheder og vidensinstitutioner.
- Fremme af delemobilitet (verdensmål 11) – F.eks. som en del af den kommende trafik- og mobilitetsplan at undersøge mulighederne for at understøtte et projekt om delemobilitet
- Bæredygtig turisme (verdensmål 12) – F.eks. ved næste revision af erhverstrategien at indarbejde pejlemærker om bæredygtig turisme.

VERDENSMÅLENE SOM GRUNDLAG FOR ORGANISATIONSUDVIKLING

Listen over politikker, planer og strategier er lang og berører alle kommunens fagområder. Derfor stiller det også store krav til organisationen at udmønte verdensmålene i dem. Forudsætningen er en bred forankring og et bredt kendskab i alle dele af organisationen.

Direktionen har en særlig rolle i at sikre tværgående koordinering og kommunens afdelinger har ligeledes en central rolle i at skabe fælles mål, fortællinger og indsatser. Verdensmålene skal være en del af lederuddannelsen og være med i introen for nye ledere. Også i de decentrale enheder som for eksempel skoler, daginstitutioner og plejecentre, der hvor de praktiske og synlige opgaver udføres, er det vigtigt, at ledelsen sætter fokus på verdensmålene.

En særlig rolle har de medarbejdere, som har direkte rådgivende eller understøttende opgaver og samarbejder med borgerne og virksomhederne. De skal særligt klædes på til at inddrage verdensmålene i deres opgaver med henblik på at involvere og

inspirere. Det er for eksempel kommunens genbrugsguider og byggesagsbehandlere.

Den kommunale indkøbsportefølje er et godt eksempel på at indsatsen kan styrkes ved et større organisatorisk og ledelsesmæssigt fokus med udgangspunkt i verdensmålene. Et løft af mere bæredygtige indkøb går ingen i en række af de mulige indsatsområder ovenfor. Med et årligt indkøbsvolumen på ca. 1,5 milliarder kroner varer og tjenesteydelser giver det ikke blot et ansvar for den miljøbelastning, der følger med, men også en mulighed for at påvirke markedet.

Frederiksberg arbejder allerede med grønne indkøb og deltager i kommunale samarbejder på området. Indsatsen kan imidlertid styrkes ved at lægge større vægt på de bæredygtige elementer. Den kan også styrkes ved i højere grad at vægte livscyklusperspektiver og totaløkonomi frem for den rene anskaffelsespris. Det stiller krav til den nødvendige viden, på de aktuelle fagområder. En større viden på institutionerne vil samtidigt gøre det nemmere at vægte bæredygtighed i indkøbene.

VERDENSMÅLENE SOM DRIVKRAFT FOR LOKAL INNOVATION OG SAMSKABELSE MED BYENS BORGERE OG AKTØRER

”Ikke-bæredygtig adfærd er taber-adfærd”, skriver professor Steen Hildebrandt og professor Katherine Richardson, og opfordrer til, at alle virksomheder, private såvel som offentlige, bryder vanerne og tænker i andre strategier, andre bundlinjer og i flere dimensioner, når der skal træffes beslutninger om investeringer, produktion, service, måder at samarbejde på etc.

Arbejdet med at realisere FN's verdensmål rækker videre end kommunens eget handlerum, og derfor er det vigtigt at inddrage og engagere borgerne, foreningerne, virksomhederne, uddannelsesinstitutionerne og andre lokale aktører for at sikre den lokale forankring og realisering af verdensmålene. Kommunen har her en særlig rolle og mulighed for at gå i dialog med aktørerne om at omsætte de komplekse mål til hverdagshandlinger. Frederiksberg Kommune skal arbejde for at realisere verdensmålene gennem kommunikation og information, involvering, samskabelse og gennem indgåelse af såvel praktiske som strategiske samarbejder.

De der bor, arbejder, uddanner sig og køber ind på Frederiksberg spiller således en afgørende rolle i den bæredygtige omstilling, og deres aktive deltagelse er vigtig for, at arbejdet med verdensmålene bliver en succes. Inddragelse af byens borgere og brugere er

afgørende for, at de komplekse verdensmål bliver omsat til hverdagshandlinger, og at den bæredygtige hverdag for alvor kommer på dags-ordenen. Her kan kommunen bidrage ved at være det gode eksempel og den lokale drivkraft og inspirator, der inviterer til dialog og handling.

Uddannelsesinstitutionerne har en stor kapacitet af viden og social kapital i form af studerende og ansatte, der brænder for at arbejde med bæredygtige løsninger. De kan blive en vigtig dynamo for innovative løsninger, ligesom den private sektor kan bidrage med investeringer, kreativitet og teknologi. Derfor skal de også inviteres med til realisering af verdensmålene.

Frederiksberg skal tage udgangspunkt i det bærende princip ”Leave no one behind”, som verdensmålene og den tilhørende 2030-erklæring bygger på. Det er af stor betydning for byens bæredygtige udvikling, at alle borgere uanset alder, køn, etnicitet, social indkomst og tilhørsforhold gives mulighed for at deltage i den globale udvikling. For at sikre, at også sårbare grupper inkluderes i fællesskaber og beslutningsprocesser, skal kommunen være særligt opsøgende på partnerskaber med civilsamfundet, herunder organisationer og borgergrupper, der kan bidrage med konkrete initiativer, der kan understøtte inklusionen.

VEDVARENDE POLITISK FOKUS PÅ FN'S VERDENSMÅL

Der ligger en stor opgave i at følge op på arbejdet med verdensmålene. Samtidig med at alle politikker, strategier og handleplaner skal integrere verdensmålene skal der sikres et løbende overblik over både dette arbejde, den organisatoriske udvikling og samskabelsen med byens aktører.

Forskellige initiativer kan tages for at understøtte et vedvarende politisk fokus:

- Fastholdelse af de tre centrale bæredygtighedstemaer - økonomisk, social og miljømæssig bæredygtighed - i arbejdet med Bæredygtigt Frederiksberg.
- Løbende overblik og opfølgning i Magistraten eller et særligt udvalg, evt. nedsat med denne eller et bredere kommissorium efter reglerne i styrelseslovens §17, stk. 4.
- Særlig procedure med en særlig påtegning i forhold til FN's verdensmål hvor det er relevant i de sager der forelægges politisk
- Gentagelse af en tværgående opsamling/kortlægning med f.eks. 3 års interval, således at næste tværgående opfølgning sker i 2022.

Samtidig er der ingen tvivl om, at et vedvarende politisk fokus også sikres ved at fastholde fokus også på verdensmålene i en række af de større, strategiske projekter der udfoldes i disse år. Her kan f.eks. nævnes udviklingen omkring Hospitalsgrunden og målet om en CO2-neutral by i 2035.

Kommunalbestyrelsen har således vedtaget en vision for udviklingen af Frederiksberg Hospital fra et hospitalsområde til hele byens nye kvarter. Visionen fastlægger, at der skal skabes et åbent, imødekommende grønt og blandet byområde, hvor liv og ro forenes i et bykvarter med bæredygtige fremtidsløsninger og sin egen identitet. Visionen bygger blandt andet på, at det nye bykvarter skal være et grønt fyrtårn. Visionen er et godt eksempel på, hvordan der tænkes i bæredygtighed – og dermed i bidrag til indfrielse af FN's verdensmål på Frederiksberg. Visionen favner alle delmål indenfor verdensmål 11 – bære-

dygtige byer og lokalsamfund – samt bidrag til yderligere ni verdensmål (og 11 delmål).

Frederiksberg Kommune har også fastlagt, at byen skal være CO2-neutral senest i 2035. Det mål har været gældende i en årrække og bidrager til opfyldelse af verdensmål 7. Frederiksberg Kommune indgår nu i et tværkommunalt klimasamarbejde DK2020, hvor 20 kommuner er udvalgt til et dansk klimaprojekt, som har til formål at sætte skub i implementeringen af Paris-aftalens mål i Danmark ved blandt andet at skulle udvikle ambitiøse klimaplaner. Det er Realdania, der sammen med det internationale bynetværk C40 og den grønne tænketank CONCITA, der står bag DK2020. Det giver Frederiksberg en mulighed for at "benchmark" den nuværende indsats og plan op mod Paris-aftalens mål og fastlægge en opdateret klimaplan for Frederiksberg. Arbejdet omfatter også en vurdering af den store 20-årige indsats, som Frederiksberg Kommune i samarbejde med Frederiksberg Forsyning har igangsat for at klimasikre Frederiksberg, og dermed bidrage til opfølgelse af verdensmål 13.

Det vil være oplagt også at sikre dette fokus på verdensmålene i de øvrige større, strategiske projekter i forlængelse af arbejdet med Bæredygtigt Frederiksberg.